

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. rugpjūčio 5 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-324
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. liepos 16 d. įvyko eismo įvykis, per kurį dėl kito automobilio, kurio valdytojų civilinę atsakomybę transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi yra apdraudęs draudikas, vairuotojo kaltės buvo apgadintas pareiškėjo vairuojamas automobilis *Audi S4* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)). Draudikas buvo informuotas apie įvykį ir pradėjo žalos administravimą.

2019 m. liepos 17 d. draudiko atstovė apžiūrėjo pareiškėjo automobilį ir parengė transporto priemonės techninės apžiūros aktą, jame nurodė nustatytus automobilio sugadinimus.

2019 m. liepos 18 d. pareiškėjas pateikė draudikui prašymą išmokėti patirtus nuostolius atlyginančią draudimo išmoką.

2019 m. liepos 26 d. draudikas parengė žalos sąmatą Nr. 2220759-10, joje nurodyta automobilio remonto kaina be PVM (pritaikius išskaitą už dėvėtų dalių keitimą naujomis) – 4 403,48 Eur.

2019 m. rugpjūčio 15 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją, kad sprendimas dėl draudimo išmokos nėra priimtas nes trūksta dokumentų, reikalingų nuostolių dydžiui nustatyti: remonto sąmatos, automobilio remonto faktą patvirtinančių sąskaitų faktūrų ir informacijos apie atsiskaitomąją sąskaitą, į kurią būtų pervesta draudimo išmoka. Pranešime taip pat nurodyta, kad sprendimas dėl draudimo išmokos bus priimtas, kai bus gauti pranešime nurodyti dokumentai.

2019 m. rugpjūčio 22 d. pareiškėjo užsakymu turto vertintojas Y. Y. (toliau – turto vertintojas) parengė Kelių transporto priemonės vertinimo ataskaitą Nr. L190801 (toliau – Vertinimo ataskaita), jos tikslas – apskaičiuoti transporto priemonės *Audi S4* rinkos vertę iki eismo įvykio ir nustatyti jos remonto išlaidas. Vertinimo ataskaitoje nurodyta 16 110 Eur (su PVM) automobilio rinkos vertė iki eismo įvykio ir 10 316,77 Eur (su PVM, pritaikius išskaitą už dėvėtų dalių keitimą naujomis) remonto išlaidos. Joje taip pat nurodyta, kad transporto priemonės remontas iki prieš eismo įvykį buvusios būklės yra ekonomiškai tikslingas. Vertinimo ataskaitą pareiškėjas pateikė draudikui.

Gavęs Vertinimo ataskaitą, draudikas kreipėsi į tris automobilių remonto įmones, kad šios parengtų automobilio remonto pasiūlymus: UAB „Meistritas“ nurodė galintis automobilį suremontuoti už 5 471,74 Eur (be PVM)¹, UAB „Inchcape Motors“ – už 10 525,62 Eur (be PVM)² (praitikius išskaitą už dėvėtų dalių keitimą naujomis, draudiko dengtinės remonto išlaidos be PVM sudarytų 8 440,24 Eur), o uždaroji akcinė bendrovė „Matsuda“ – už 10 186,66 Eur (be PVM)³ (pritaikius išskaitą už dėvėtų dalių keitimą naujomis, draudiko dengtinės remonto išlaidos be PVM siektų 8 098,98 Eur). Visos sąmatos buvo parengtos *Audatex* kompiuterine programa.

¹ 2019 m. rugpjūčio 27 d. remonto sąmata Nr. 19-08-73.

² 2019 m. rugpjūčio 30 d. remonto sąmata Nr. 2220759.

³ 2019 m. rugsėjo 3 d. remonto sąmata Nr. MAT2744.

2019 m. rugsėjo 4 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją priėmęs sprendimą išmokėti 7 406,99 Eur draudimo išmoką (draudimo išmoka apėmė 7 336,99 Eur automobilio remonto išlaidas, apskaičiuotas pagal trijų automobilių remonto bendrovių pateiktų sąmatų vidurkį (be PVM, pritaikius išskaitas už devėtų dalių keitimą naujomis) ir 70 Eur automobilio transportavimo išlaidų). Ją draudikas nurodė apskaičiavęs Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintose Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklėse (toliau – Taisyklės) nustatyta tvarka, atsižvelgęs į automobilių remonto bendrovių pateiktus pasiūlymus.

2019 m. lapkričio 12 d. UAB „Moller Auto Keturi žiedai“ automobilių remonto dirbtuvėse buvo atlikta pareiškėjo automobilio pavarų dėžės diagnostika, jos metu užfiksuotas automobilio pavarų dėžės gedimas. Bendrovės išduotuose dokumentuose nurodyta, kad gedimo pašalinimui reikalingas *mechatroniko* keitimas, o jei tai nepadės – pavarų dėžės keitimas. Ji taip pat pateikė remonto pasiūlymą, kuriame nurodyta 3 054,50 Eur (su PVM) pavarų dėžės *mechatroniko* keitimo kaina ir 12 312,84 Eur (su PVM) pavarų dėžės keitimo kaina.

2019 m. gruodžio 27 d. pareiškėjas el. paštu informavo draudiką, kad po automobilio kėbulo remonto automobilis buvo nuvarytas į UAB „Moller Auto Keturi žiedai“ remonto dirbtuves, kuriose buvo nustatytas pavarų dėžės gedimas ir pateiktas pasiūlymas keisti *mechatroniką* arba pavarų dėžę. Pareiškėjas taip pat nusiuntė draudikui minėtos bendrovės išduotus dokumentus.

2020 m. vasario 3 d. turto vertintojas parengė Vertinimo ataskaitos priedą (toliau – Priedas), jame nurodė patikslintas automobilio remonto išlaidas, taip pat būtinąsias remonto išlaidas – 12 971,39 Eur (su PVM) ir 5 160 Eur (su PVM) automobilio likutinę vertę. Priede nurodyta, kad automobilio remontas iki prieš eismo įvykį buvusios būklės yra ekonomiškai netikslingas. Taip pat nurodyta, kad pareiškėjo nuostoliai, apskaičiuoti pagal transporto priemonės rinkos (16 110 Eur) ir likutinės verčių skirtumą, sudaro 10 950 Eur. Priedas buvo pateiktas draudikui.

Gavęs Priedą, draudikas kreipėsi į tris automobilių remonto įmones, kad šios parengtų patikslintus automobilio remonto pasiūlymus: UAB „Meistritas“ nurodė automobilį galintis suremontuoti už 7 706,99 Eur (su PVM)⁴, UAB „Inchcape Motors“ – už 16 258,56 Eur (su PVM)⁵ (pritaikius išskaitą už devėtų dalių keitimą naujomis – 12 898,01 (su PVM), o uždaroji akcinė bendrovė „Matsuda“ – už 15 841,56 Eur (su PVM)⁶ (pritaikius išskaitą už devėtų dalių keitimą naujomis – 12 478,20 Eur (su PVM)).

2020 m. vasario 13 d. draudikas el. paštu informavo pareiškėją išnagrinėjęs pateiktus dokumentus ir nustatęs, kad patikslintų trijų automobilių remonto bendrovių pasiūlymų vidurkis (atsižvelgus į išskaitymus už senų dalių keitimą naujomis) – 11 027,73 Eur (su PVM) – nėra lygus arba didesnis už 75 proc. automobilio rinkos vertės, todėl jo remontas laikomas tikslingu. Pranešime taip pat nurodyta, kad draudikas nusprendė mokėti papildomą 1 776,84 Eur draudimo išmoką.

2020 m. vasario 14 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą išmokėti papildomą 1 776,84 Eur draudimo išmoką. Iš viso pareiškėjui buvo išmokėta 9 183,83 Eur išmoka: 9 113,83 Eur už automobiliui padarytą žalą pagal trijų remonto bendrovių pateiktose remonto sąmatose nurodytų būtinųjų remonto išlaidų vidurkį ir 70 Eur už automobilio transportavimą). Draudikas pranešime nurodė įvertinęs Vertinimo ataskaitą kartu su kitais žalos administravimo metu surinktais duomenimis ir draudimo išmoką apskaičiavęs pagal automobilio remonto bendrovių pateiktus pasiūlymus.

2020 m. kovo 26 d. parengtu skundu (pretenzija) pareiškėjas kreipėsi į draudiką su prašymu išmokėti papildomą 1 946,17 Eur draudimo išmoką, apimančią 1 766,17 Eur už eismo įvykio metu sugadintą ir neremontuotiną automobilį bei 180 Eur turto vertintojo samdymo išlaidų. Pareiškėjas teigė, kad pagal Taisyklių 13 punktą draudikas privalo vadovautis turto vertintojų ataskaitomis, nes jos turi viršenybę prieš pateiktus remonto bendrovių skaičiavimus. Pareiškėjas teigė, kad, vadovaujantis Priedu, automobilio remontas yra netikslingas (remonto išlaidos viršija 75 proc. rinkos vertės), o skirtumas tarp automobilio rinkos bei likutinės vertės (nuostoliai) sudaro 10 950 Eur.

Skunde pareiškėjas taip pat nurodė nesutinkąs su UAB „Meistritas“ parengta sąmata. Jo teigimu, sąmatoje nurodytos kainos yra koreguotos rankiniu būdu ir neatitinka naujų

⁴ 2020 m. vasario 7 d. remonto sąmata Nr. 19-08-73.

⁵ 2020 m. vasario 7 d. remonto sąmata Nr. 2220759.

⁶ 2020 m. vasario 12 d. remonto sąmata Nr. MAT2744.

originalių dalių kainų, nenurodyti kainų šaltiniai, nežinoma į sąmatą įtrauktų dalių būklė. Dalims netaikomas nusidėvėjimas, todėl tikėtina, kad sąmatoje nurodomos naudotų dalių kainos, kurių kokybė nežinoma, neaišku, ar jos tinkamos pakartotiniam naudojimui. Pareiškėjo nuomone, UAB „Meistritas“ sąmatoje nurodytos dalių kainos gali būti išgalvotos, nes reikšmingai skiriasi nuo kitų dviejų remonto bendrovių, UAB „Inchcape Motors“ ir UAB „Matsuda“, parengtose sąmatose nurodytų kainų.

Pareiškėjo vertinimu, remonto naudotomis dalimis išlaidų skaičiavimas yra neobjektyvus, be to, apskaičiuodamas būtinasias remonto išlaidas (atitinkamai ir draudimo išmoką), draudikas nesivadovavo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2000 m. balandžio 17 d. įsakymu Nr. 120 ir finansų ministro 2020 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 101 patvirtinta Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcija (toliau – Instrukcija), kurioje nustatyta, kad būtinosios remonto išlaidos apima keičiamų dalių vertę (nuvertinant jas dėl nusidėvėjimo). Toks reguliavimas, pareiškėjo teigimu, atitinka Taisyklių 15 punktą.

2020 m. balandžio 15 d. atsakydamas į pareiškėjo skundą (pretenziją) draudikas nurodė su pareiškėjo reikalavimais nesutinkąs ir sprendimo nekeisiąs. Atsakyme teigiama, kad Vertinimo ataskaita neturi didesnės įrodomosios galios už kitus nuostolių dydį pagrindžiančius dokumentus, be to, pareiškėjo pateikta Vertinimo ataskaita ir Priedas yra teorinio pobūdžio ir nepagrįsti realiomis rinkos kainomis. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė kreipėsi į tris automobilių remonto bendroves, kurios pateikė realius remonto darbų kainos pasiūlymus. Vėliau, gavęs duomenis apie pavarų dėžės gedimą, draudikas į bendroves kreipėsi pakartotinai. Tokia teisė, anot draudiko, įtvirtinta Taisyklių 13 punkte.

Draudikas taip pat pažymėjo, kad Taisyklių 14 punkte įtvirtinta, jog žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki eismo įvykio ir likutinę vertę po eismo įvykio. Turtas laikomas sunaikintu, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Remontas ekonomiškai netikslingas, jeigu būtinos remonto išlaidos yra lygios 75 proc. turto rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnės. Nagrinėjamu atveju, remdamasis patikslintose sąmatose nurodytomis būtinosiomis remonto išlaidomis (apskaičiavęs jų vidurkį), draudikas nustatė, kad būtinosios remonto išlaidos (su PVM) yra 11 027,73 Eur, t. y. nesiekia 75 proc. Vertinimo ataskaitoje ir Priede nurodytos automobilio rinkos vertės – 12 082,50 Eur (16 110 Eur x 0,75). Atsižvelgiant į tai, automobilio remontas pagrįstai laikytas tikslingu.

Pasisakydamas dėl pareiškėjo skundo (pretenzijos) argumentų, susijusių su UAB „Meistritas“ pateiktos remonto sąmatos teisingumu, draudikas nurodė, kad UAB „Meistritas“ yra didelę patirtį sukaupusi remonto bendrovė, kuri, rengdama sąmatą, pasirinko automobilį remontuoti naudotomis detalėmis, kurių nusidėvėjimas atitinka pareiškėjo automobilio pagaminimo metus ir eksploataavimo laiką, o sąmatoje nurodytos jų kainos atitinka kainas, už kurias bendrovė šias dalis realiai įsigytų. Draudikas taip pat nurodė, kad UAB „Meistritas“, pateikdamas savo pasiūlymą, įsipareigojo automobilį visiškai suremontuoti už sąmatoje nurodytą kainą, naudodamas naudotas detales, kurių būklė atitiktų pareiškėjo automobilio detalių būklę iki eismo įvykio.

Anot draudiko, Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (TPVCAPDĮ) ir Taisyklių nuostatos suponuoja, kad žala dėl transporto priemonės sugadinimo apima išlaidas, būtinas sugadintam turtui ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertei iki eismo įvykio atkurti. Žala dėl transporto priemonės sugadinimo turi apimti išlaidas dėl tokių detalių ir dalių, kurios leistų naudoti transporto priemonę pagal jos paskirtį laikantis techninių reikalavimų, kaip ji buvo naudojama iki įvykio. Draudikas nurodė turįs teisę remtis naudotų automobilių dalių kainomis ir pažymėjo, jog tik viena iš trijų bendrovių remonto išlaidas vertino atsižvelgdama į naudotų dalių kainas, t. y. dvi kitų bendrovių parengtos sąmatos šiuo atveju kaip tik buvo palankesnės pareiškėjui (dėl to apskaičiuotas būtinųjų remonto išlaidų vidurkis yra didesnis). Draudiko nuomone, apskaičiuodamas vidutines būtinasias išlaidas, jis pagrįstai atsižvelgė ir į automobilio remonto išlaidas, kai automobilio remontas numatytas naudotomis dalimis, nes duomenų apie faktiškai originaliomis dalimis atliktą remontą pareiškėjas nepateikė.

Atsikirdamas į pareiškėjo skundo teiginius dėl neva netaikomų Instrukcijos nuostatų, draudikas nurodė, kad Instrukcija yra privaloma tik turto vertintojams, rengiantiems vertinimo ataskaitas. Instrukcija nėra lydimasis TPVCAPDĮ ar Taisyklių teisės aktas, todėl draudikas teigė neturįs pareigos ją remtis. Taisyklėse nėra pateiktų nuorodų į Instrukciją, todėl pareiškėjo argumentai dėl naudotų detalių naudojimo ir žalos dydžio nustatymo šaltinių, draudiko nuomone, yra nepagrįsti.

Pareiškėjas su draudiko atsakymu nesutiko ir kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo

ginčo nagrinėjimo: prašė rekomenduoti draudikui išmokėti Priede nurodytų automobilio rinkos ir likutinės verčių skirtumą atitinkančią draudimo išmoką, t. y. išmokėti papildomą draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal minėtų verčių ir draudimo išmokos dalies už automobiliui padarytą žalą skirtumą – 1 836,17 Eur (10 950 Eur – 9 113,83 Eur), ir atlyginti 180 Eur turto vertintojo samdymo išlaidų. Pareiškėjas kreipimesi pakartojo draudikui teiktame skunde nurodytus argumentus, taip pat teigė, kad aplinkybę, jog automobilio remontas turi būti laikomas netikslingu, patvirtina tai, jog dviejose iš trijų sąmatų nurodytos būtinosios remonto išlaidos yra didesnės nei 75 proc. automobilio rinkos vertės. Anot pareiškėjo, draudikas konstatavo, kad automobilis gali būti suremontuotas, nors jis akivaizdžiai yra sugadintas nepataisomai ir jo dalyvavimas viešajame eisme būtų nesaugus.

Draudikas pateikė Lietuvos bankui atsiliepiamą į pareiškėjo kreipimąsi ir nurodė nesutinkantis su reikalavimu automobilio remontą laikyti ekonomiškai netikslingu ir perskaičiuoti draudimo išmoką pagal Priede nurodytų automobilio rinkos ir likutinės verčių skirtumą. Atsiliepime teigiama, kad turtui padarytos žalos dydį, vadovaujantis TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalimi, nustato draudikas, remdamasis dokumentais, įrodančiais padarytos žalos dydį, ir atsižvelgęs į visas bylai reikšmingas aplinkybes. Draudiko teigimu, pagal Taisyklių 15 punktą, nukentėjusiam asmeniui pageidaujant gauti draudimo išmoką pinigais, nuostolių dydis nustatomas pagal vidutinę reikalingų remonto darbų ir keistinių dalių kainą.

Gavęs Priedą, kuriuo buvo pakoreguota Vertinimo ataskaita, tačiau nustatęs, kad Priede nurodyti automobilio remonto įkainiai yra per dideli, draudikas kreipėsi į tris remonto bendroves tam, kad šios įvertintų remonto darbų kainą pagal bendrovių taikomus remonto darbų įkainius ir dalių kainas. Gautos remonto sąmatos, draudiko teigimu, yra ne teorinės, o realios, t. y. sąmatas pateikusios bendrovės įsipareigojo automobilį suremontuoti už sąmatose nurodytas sumas. Anot draudiko, trijų remonto bendrovių sąmatose nurodytų būtinųjų automobilio remonto išlaidų vidurkis (11 027,33 Eur) neviršijo 75 proc. turto vertės (12 082,50 Eur), todėl pareiškėjas nepagrįstai teigia, kad automobilio remontas turėjo būti pripažintas netikslingu.

Pasisakydamas dėl išmokėtos draudimo išmokos dydžio, draudikas nurodė, kad, kilus nesutarimams dėl draudimo išmokos dydžio, realių bendrovių pateiktos remonto darbų sąmatos yra objektyviausias duomuo, pagrindžiantis vidutinę remonto kainą. Draudikas teigė, kad du remonto pasiūlymai iš trijų buvo parengti atsižvelgus į naujų dalių kainas, vienas – į naudotų dalių kainas: toks automobilio būtinųjų remonto išlaidų apskaičiavimo metodas teisės aktams neprieštarauja ir yra leidžiamas. Anot draudiko, jo pasirinktos bendrovės valdo dideles automobilių remonto dirbtuves, turi ilgametę patirtį ir dirba su aukščiausios klasės įranga, todėl net ir draudiko nustatyta trijų sąmatų vidurkį (pritaikius išskaitą už naudotų dalių keitimą naujomis, be PVM) atitinkanti draudimo išmoka yra didesnė nei vidutinė reikalingo remonto kaina rinkoje ir jos užtenka tam, kad pareiškėjo padėtis būtų atkurta į buvusią prieš eismo įvykį.

Draudikas iš esmės nesutiko ir su reikalavimu atlyginti turto vertintojo samdymo išlaidas, nes: 1) turto vertinimas buvo užsakytas nebaigus žalos administravimo procedūrų ir iš anksto neinformavus draudiko; 2) Vertinimo ataskaita ir Priedas buvo sudaryti nesilaikant Taisyklėse nustatytos vidutinės kainos taisyklės ir draudikas šiais dokumentais nesivadovavo; 3) TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę kreiptis į nepriklausomus ekspertus savo lėšomis, o draudikas tokias išlaidas turi atlyginti tik tuo atveju, jei neapžiūri sugadinto turto; 4) draudikas patyrė papildomų išlaidų užsakinėdamas trijų bendrovių komercinius pasiūlymus. Vis dėlto draudikas nurodė siekias ginčą išspręsti geranoriškai ir sutinkąs priimti išimtinį sprendimą – atlyginti pusę turto vertintojo samdymo išlaidų.

2020 m. birželio 5 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją išmokėjęs papildomą 90 Eur draudimo išmoką, atlyginančią pusę turto vertintojo samdymo išlaidų. Bendra išmokėta draudimo išmoka sudarė 9 273,83 Eur (9 113,83 Eur už automobiliui padarytą žalą, 70 Eur automobilio transportavimo išlaidų ir 90 Eur turto vertintojo samdymo išlaidų).

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas įvertina pateiktus įrodymus

ir tuo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus paaiškinimus ir atsikirtimus, taip pat į juos pagrindžiančius dokumentus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios per 2019 m. liepos 16 d. įvykį pareiškėjo automobiliui *Audi S4* padarytą žalą, mokėjimo pagrindo ir jos dydžio.

Dėl draudimo išmokos, atlyginančios per 2019 m. liepos 16 d. įvykį automobiliui Audi S4 padarytą žalą, mokėjimo pagrindo ir dydžio

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas reguliuojamas TPVCAPDĮ ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų (Taisyklių ir kt.) nuostatomis. TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis eismo įvykis – eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama draudimo išmoka, kuri 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžiama kaip draudiko ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro mokama nukentėjusiam trečiajam asmeniui pinigų suma arba kita sutarta išmokos mokėjimo forma, skirta žalai asmeniui, turtui ir (ar) neturtinei žalai atlyginti. Pagal TPVCAPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per eismo įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) neturtinė žala arba žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio padarinys, o pagal 2 straipsnio 23 dalį, žala nukentėjusio asmens turtui – nukentėjusio trečiojo asmens turtui padaryta žala, kurios dydis nustatomas įstatymų nustatyta tvarka.

Taisyklių 6 punkte įtvirtinta, kad per eismo įvykį padarytos žalos dydis ir nukentėjusiems tretiesiems asmenims mokėtinos draudimo išmokos dydis nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, TPVCAPDĮ, kitų teisės aktų nuostatomis ir atsižvelgiant į eismo įvykio dalyvių kaltės laipsnį dėl eismo įvykio, draudimo įmonės, apdraudusios atsakingo už padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Biuro įgaliotų asmenų (paskirtų ekspertų) ataskaitas ar išvadas dėl žalos, nukentėjusio trečiojo asmens, apdraustojo pateiktus dokumentus dėl žalos, eismo įvykio aplinkybių ir eismo įvykio dalyvių atsakomybės, kitų šiose Taisyklėse nurodytų asmenų pateiktus dokumentus, leidžiančius nustatyti eismo įvykio aplinkybes ir padarytos žalos dydį.

Šiame kontekste svarbu pažymėti, kad, atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, prie kurių priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą Civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad, sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo, turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015*).

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, o TPVCAPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Ši nuostata iš esmės pakartota ir Taisyklių 13 punkta, kuriame taip pat nustatyta, kad žalos dydis gali būti apskaičiuojamas vadovaujantis įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgiant į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Pagal Taisyklių 14 punktą, žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio. Turtas laikomas sunaikintu, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Turtą remontuoti ekonomiškai netikslinga, jeigu būtinos remonto išlaidos yra lygios 75 proc. turto rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnės.

Pagal Taisyklių 15 punktą, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo dalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos

(be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo dalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinai remonto išlaidas sudaro remonto darbų, dažymo darbų ir keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinai remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų dalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Taisyklių 14 ir 15 punktuose yra įtvirtinti du skirtingi draudimo išmokos mokėjimo pagrindai ir skirtinga draudimo išmokos apskaičiavimo tvarka. Taisyklių 14 punkte nustatyta atveju draudimo išmoka mokama už sunaikintą turtą (kai jo būtinai remonto išlaidos lygios arba didesnės nei 75 proc. apgadinto turto vertės iki eismo įvykio) ir jos dydis apskaičiuojamas pagal sunaikinto turto rinkos (iki eismo įvykio) ir likutinės verčių skirtumą. Taisyklių 15 punkte nustatyta draudimo išmokos apskaičiavimo tvarka, kai laikoma, kad turto remontas yra ekonomiškai tikslingas. Tokiu atveju mokama draudimo išmoka siejama su būtinai remonto išlaidomis, reikalingomis turto atkūrimui (remontui) į prieš eismo įvykį buvusią būklę. Pastarosios apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų dalių ir (ar) dalių įkainius. Esant Taisyklių 15 punkte nustatytam draudimo išmokos mokėjimo pagrindui ir nukentėjusiam trečiajam asmeniui pasirinkus gauti draudimo išmoką pinigais, iš būtinai remonto išlaidų atskaitomas ir PVM.

Nagrinėjamu atveju draudikas draudimo išmoką apskaičiavo ir išmokėjo vadovaudamasis Taisyklių 15 punktu, nes, draudiko skaičiavimais, automobilio remontas buvo ekonomiškai tikslingas. Tačiau pareiškėjas su tokiu draudiko sprendimu nesutiko, teigė, kad draudikas automobilio remontą turėjo laikyti ekonomiškai netikslingu ir draudimo išmoką apskaičiuoti ir išmokėti Taisyklių 14 punkte nustatyta tvarka. Kreipimosi teiginius pareiškėjas grindė Priede, kuriuo buvo patikslinta Vertinimo ataskaita, pateiktais automobilio rinkos ir likutinės verčių, taip pat remonto išlaidų skaičiavimais, be to, teigė, kad vienoje iš draudiko parengtų sąmatų būtinai remonto išlaidos apskaičiuotos atsižvelgiant ne į naujų, o į naudotų dalių kainas.

Draudikas su pareiškėjo kreipimosi argumentais nesutiko ir tiek remonto ekonominį tikslingumą, tiek išmokėtos draudimo išmokos dydį grindė trijų automobilių remonto bendrovių (UAB „Meistritas“, UAB „Inchcape motors“ ir uždarosios akcinės bendrovės „Matsuda“) pateiktomis automobilio remonto sąmatomis. Šiose sąmatose nurodytų būtinai remonto išlaidų vidurkis buvo mažesnis nei 75 proc. Vertinimo ataskaitoje ir Priede nurodytos automobilio rinkos kainos, todėl automobilio remontą draudikas laikė tikslingu.

Tiek vertinant, ar draudikas pagrįstai automobilio remontą laikė tikslingu, tiek sprendžiant dėl draudimo išmokos dydžio pagrįstumo, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad nepriklausomo turto vertintojo vertinimo ataskaita (neginčijant joje pateiktų duomenų teisingumo), vadovaujantis eismo įvykio metu patirtos žalos dydžio nustatymą reglamentuojančiais teisės aktais, yra ne vienintelis, o tik vienas iš žalos dydį (atitinkamai ir remonto ekonominį tikslingumą) padedančių nustatyti įrodymų. Nei TPVCAPDĮ, nei Taisyklėse nėra įtvirtintos draudiko pareigos vadovautis išimtinai nepriklausomų turto vertintojų parengtomis vertinimo ataskaitomis. Vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuteikia pagrindo laikyti ją aukštesnę už kitus nuostolių dydį pagrindžiančius dokumentus įrodomąją vertę turinčiu dokumentu, taigi Vertinimo ataskaitoje nurodyti duomenys (automobilio rinkos ir likutinės vertės, remonto išlaidų dydis) nėra neginčijami ir gali būti paneigti ar pakoreguoti, atsižvelgiant į kitus žalos dydį pagrindžiančius duomenis.

Nors pareiškėjas teigė, kad nepriklausomo turto vertintojo parengtą išvadą draudikas turi laikyti neginčijamu žalos dydžio įrodymu, tačiau pareiškėjo nurodytame Taisyklių 13 punkte (juo pareiškėjas įrodinėjo vertinimo ataskaitos viršenybę prieš kitus žalos dydį pagrindžiančius duomenis) įtvirtinta draudiko teisė vadovautis tiek jo paties atsakingų asmenų, tiek turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, taip pat įmonių, kuriose remontuojamas sugadintas turtas, skaičiavimais ar teisę remontuoti turtą turinčių įmonių pateiktais remonto išlaidų skaičiavimais ir kt. Teisės aktai nenumato aukštesnės įrodomosios galios nė vienam iš nurodytų žalos dydį pagrindžiančių dokumentų: visi jie turi būti vertinami kartu su įrodymų visuma. Tai reiškia, kad draudikas, suabejojęs Vertinimo ataskaitoje nurodytų remonto išlaidų (įskaitant būtinai remonto išlaidas) dydžio teisingumu (manydamas, kad, išmokėjus pagal Vertinimo ataskaitą parengtą draudimo išmoką, pareiškėjas praturtės draudiko sąskaita), turėjo teisę kreiptis į automobilių remonto bendrovės dėl pareiškėjo automobilio remonto išlaidų apskaičiavimo ir pasiūlymų pateikimo.

Kaip minėta, Priede nurodyta, kad būtinai remonto pareiškėjo automobilio remonto išlaidos,

norint jį suremontuoti iki prieš eismo įvykį buvusios būklės, siektų 12 971,39 Eur (su PVM), t. y. daugiau nei 75 proc. automobilio rinkos vertės (Priede nurodyta 16 110 Eur (su PVM) automobilio vertė). Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad automobilių remontuojant „UAB „Meistritas“ automobilių remonto dirbtuvėse, būtinosis remonto išlaidos sudarytų 7 706,99 Eur (su PVM), UAB „Inchcape Motors“ nustatė 12 898,01 Eur (su PVM) būtinąsias remonto išlaidas, o uždaroji akcinė bendrovė „Matsuda“ – 12 478,20 Eur (su PVM). Šių sąmatų vidurkio pagrindu nustatytos būtinosis remonto išlaidos (11 027,73 Eur) nėra lygios ir neviršija 75 proc. Priede nurodytos automobilio rinkos vertės (16 110 Eur), todėl draudikas automobilio remontą laikė ekonomiškai tikslingu.

Lietuvos bankas neturi pagrindo teigti, kad šiuo konkrečiu atveju draudiko pateiktos trijų bendrovių sudarytos remonto sąmatos prieštarauja TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtintoms žalos nustatymo taisyklėms, nes, siekdamas nustatyti, ar pareiškėjo automobilio remontas yra tikslingas, taip pat apskaičiuoti draudimo išmoką, draudikas kreipėsi į tris bendroves, turinčias teisę remontuoti sugadintą turtą, o šios pateikė realius pasiūlymus, parengtus pagal pačių bendrovių taikomus įkainius. Tokia draudiko pasirinkta metodika neprieštarauja nei TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 daliai, nei šią nuostatą detalizuojančio Taisyklių 13 punkto reikalavimams. Dargi, Lietuvos banko vertinimu, konkrečiais atvejais būtent realių rinkos dalyvių parengti remonto išlaidų skaičiavimai labiau atspindi realią rinkos situaciją ir leidžia nustatyti automobilio remonto išlaidas atsižvelgiant į realius rinkoje galiojančius įkainius. Taigi laikomasi ir teisingo nuostolių atlyginimo principo, nes siekiama nustatyti ne teorinį, bet realų patirtos žalos ir išlaidų, reikalingų siekiant grąžinti žalą patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį, dydį.

Pareiškėjas teigė, kad trijų automobilių remonto bendrovių parengtomis sąmatomis (jose nustatytų būtinųjų remonto išlaidų vidurkiu) negalima vadovautis ir automobilio remonto ekonomiškai tikslingu negalima laikyti dėl to, kad UAB „Inchcape motors“ ir uždarosios akcinės bendrovės „Matsuda“ sąmatose nustatytos automobilio remonto išlaidos viršija 75 proc. automobilio rinkos kainos, be to, UAB „Meistritas“ sąmatoje nurodyta remonto kaina yra reikšmingai mažesnė nei kitų dviejų bendrovių. Be to, pareiškėjas nurodė manęs, kad negalima remtis remonto sąmata, kurioje keičiamų dalių kainos įvertintos pagal naudotas dalis, t. y. numatytas automobilio remontas naudotomis dalimis.

Lietuvos banko vertinimu, anksčiau nurodyti pareiškėjo teiginiai yra nepagrįsti, nes vien tai, kad dviejų remonto bendrovių sąmatose nurodytos būtinosis remonto išlaidos viršijo 75 proc. automobilio rinkos vertės, nepaneigia, jog faktiškai automobilio būtinosis remonto išlaidos siektų mažiau nei 75 proc. automobilio rinkos vertės. UAB „Meistritas“ pateikta remonto sąmata patvirtina, kad automobilio remontas galimas ir gerokai mažesne kaina, nei nustatyta kitose dviejose sąmatose, be to, Lietuvos banko vertinimu, būtent trijų bendrovių sąmatose nustatytų būtinųjų išlaidų vidurkis geriausiai atspindi realią rinkos situaciją ir labiau atitinka Taisyklių 15 punkte įtvirtintą vidutinių įkainių sąlygą nei paties turto vertintojo parengtoje Vertinimo ataskaitoje ir Priede pateiktose teorinėse sąmatose. Atsikirsdamas į pareiškėjo abejones dėl galimai per mažos UAB „Meistritas“ sąmatoje nurodytos remonto kainos, lemiančios ir mažesnę trijų sąmatų vidurkį, draudikas pateikė minėtos bendrovės direktoriaus draudikui siųsto el. laiško kopiją: pastarasis patvirtino, kad UAB „Meistritas“ atkurtų automobilių iki prieš eismo įvykį buvusios būklės už sąmatoje nurodytą kainą. Taigi, Lietuvos bankas neturi pagrindo abejoti UAB „Meistritas“ remonto sąmatoje nurodytų remonto išlaidų ir bendrovės apskaičiuotų būtinųjų išlaidų realumu.

Pažymėtina ir tai, kad teisės aktai nedraudžia turtui padarytų nuostolių vertinti pagal naudotų, o ne naujų dalių kainas. Į automobilio dalių nuvertėjimą dėl jų eksploataavimo atsižvelgti būtina, nes žalos atlyginimu siekiama sugadinto turto vertę atkurti iki tos, kuri buvo prieš jo apgadinimą, o ne ją padidinti. Tai reiškia, kad būtinosis remonto išlaidos gali būti apskaičiuojamos tiek atsižvelgiant į naujų dalių kainas (pritaikius išskaitas už dalių būklės pagerinimą), tiek į dėvėtų dalių, atitinkančių keičiamų dalių būklę iki eismo įvykio, kainas. Lietuvos banko vertinimu, automobilio detalių keitimo išlaidų skaičiavimas pagal nusidėvėjusių automobilio detalių kainas atitinka transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties, kaip nuostolių draudimo sutarties (Draudimo įstatymo 91 straipsnio 4 dalis), kompensacinę paskirtį, neleidžiančią nukentėjusiam trečiajam asmeniui gauti didesnę draudimo išmoką, negu faktiškai yra jo patirti nuostoliai. Atsižvelgiant į draudimo sutarties, kurios pagrindu pareiškėjui buvo išmokėta draudimo išmoką, kompensacinę paskirtį ir į tai, kad automobilio detalių keitimo išlaidų skaičiavimas pagal dėvėtų detalių kainas neprieštarauja Taisyklių 15 punkte įtvirtintoms keičiamų dalių vertės

nustatymo sąlygoms, nėra pagrindo išvadai, kad būtinųjų išlaidų skaičiavimas, atsižvelgiant į naudotų dalių kainas, prieštarauja privalomąjį transporto priemonių valdytojų draudimą reglamentuojantiems teisės aktams.

Įvertinus bylos duomenis atsižvelgiant į galiojančius teisės aktus, konstatuotina, kad draudikas, sprenddamas, ar pareiškėjo automobilio remontas yra ekonomiškai tikslingas, pagrįstai vadovavosi trijų automobilių remonto bendrovių pateiktomis sąmatomis. Draudikas, apskaičiavęs jose nurodytų būtinųjų remonto išlaidų vidurkį, pagrįstai laikė, kad automobilio remontas yra ekonomiškai tikslingas ir vadovavosi Taisyklių 15 punkte nustatytais draudimo išmokos apskaičiavimo taisyklėmis.

Atsižvelgiant į tai, kad, sprendžiant dėl draudiko sprendimo pripažinti automobilio remontą ekonomiškai tikslingu pagrįstumo, buvo įvertinti byloje pateikti žalos dydį pagrindžiančių dokumentų turinys ir jų atitiktis Taisyklių 15 punkte įtvirtintoms draudimo išmokos apskaičiavimo taisyklėms, taip pat konstatuotina, kad pagal trijų automobilių remonto bendrovių sąmatose nurodytas automobilio remonto būtinąsias išlaidas (be PVM, pritaikius išskaitas už senų dalių keitimą naujomis) apskaičiuota ir išmokėta 9 113,83 Eur draudimo išmoka yra pagrįsta žalos dydį įrodančiais dokumentais ir pakankama tam, kad pareiškėjui būtų atlygintos visos su automobilio apgadinimų pašalinimu susijusios būtinios išlaidos, kaip jos apibrėžiamos Taisyklių 15 punkte.

Lietuvos bankas papildomai atkreipia dėmesį į tai, kad kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas nurodė, jog draudikas reikalauja jo remontuoti nepataisomai sugadintą automobilį, kurio dalyvavimas viešajame eisme būtų nesaugus. Pažymėtina, kad draudikas remonto tikslingumą (netikslingumą), sprenddamas dėl draudimo išmokos mokėjimo, vertina ekonominiu, o ne techniniu aspektu, t. y. aiškina, ar automobilio remontas tikslingas ekonomiškai, o ne tai, ar automobilį apskritai įmanoma sutvarkyti. Be to, tai, kad automobilį įmanoma sutvarkyti, patvirtinta ir pareiškėjo iniciatyva turto vertintojo parengtas Priedas, o kad jo remontas ne tik galimas, bet ir ekonomiškai tikslingas (Taisyklių 14 punkte įtvirtintos netikslingo remonto sąlygos nėra tenkinamos), patvirtina draudiko pateikti įrodymai.

Be kita ko, pažymėtina, kad pats pareiškėjas draudikui siųstame el. laiške apie pavarų dėžės gedimą nurodė, kad pastarasis gedimas buvo nustatytas po automobilio kėbulo remonto, o tai leidžia manyti, kad pareiškėjo automobilio remontas ne tik ekonomiškai tikslingas ir galimas technine prasme, bet ir buvo atliktas. Nepaisant to, jokių didesnes nei draudiko numatytos remonto išlaidas pagrindžiančių duomenų, kurių pagrindu taip pat būtų galima vertinti remonto ekonominį tikslingumą, pareiškėjas Lietuvos bankui nepateikė, o pačiame kreipimesi aplinkybės, kad automobilio kėbulas jau buvo suremontuotas, apskritai nenurodė.

Dėl turto vertintojų samdymo išlaidų atlyginimo

Pareiškėjas Lietuvos banko prašė rekomenduoti draudikui atlyginti 180 Eur turto vertintojo samdymo išlaidų. Pusę šių išlaidų (90 Eur) draudikas sutiko atlyginti pradėjus šalių ginčo nagrinėjimo procedūrą Lietuvos banke.

Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.38 straipsnyje įtvirtintais prievolių vykdymo principais, prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai ir nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra, – vadovaujantis protingumo kriterijais. Jeigu vienai iš šalių prievolės vykdymas kartu yra ir profesinė veikla, ši šalis turi vykdyti prievolę taip pat pagal tai profesinei veiklai taikomus reikalavimus. Kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperotis).

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę pasamdyti turto vertintoją, jog šis nustatytų turtui padarytos žalos dydį, jeigu draudiko įgaliotas asmuo neatvyko apžiūrėti sugadinto turto per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą 3 dienų terminą. Tokiu atveju atsakingas draudikas privalo atlyginti protingumo kriterijus atitinkančias nukentėjusio trečiojo asmens turėtas turto vertintojo samdymo išlaidas. TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje taip pat nurodyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo.

Lietuvos bankas sutinka, kad įprastai, jeigu asmuo nusprendžia pasinaudoti TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta teise savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo, draudikas neturi pareigos atlyginti dėl to patirtų išlaidų. Kita vertus, vadovaujantis minėtais prievolių vykdymo principais, Lietuvos

banko nuomone, TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalies nuostatos nereiškia, kad draudiko pareiga atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidas gali kilti besąlygiškai tik vieninteliu atveju – per nustatytą terminą neapžiūrėjus sugadinto turto. Manytina, kad nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidos nukentėjusiam trečiajam asmeniui turi būti atlyginamos tiek tuomet, kai draudikas neapžiūri sugadinto turto teisės aktuose nustatytais terminais, tiek tada, kai išlaidas nukentėjęs asmuo patiria įrodinėdamas žalos dydį, o draudikas, vadovaudamasis pateiktomis ekspertų išvadomis, perskaičiuoja draudimo išmoką ar pakeičia savo sprendimo pagrindą. Kitoks TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos nuostatos aiškinimas tam tikrais atvejais sudarytų sąlygas iškreipti transporto priemonių civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemos funkcionavimo pagrindus ir principus: galėtų susidaryti situacija, kai TPVCAPDĮ numatyta nukentėjusio trečiojo asmens teisė savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo virstų esmine teisingo nuostolių nustatymo sąlyga ir iš esmės eliminuotų draudiko atsakomybę dėl tinkamo savo prievolių vykdymo.

Iš bylos duomenų matyti, kad 2019 m. liepos 26 d. sąmatoje draudikas nustatė, jog pareiškėjo žala dėl apgadinto automobilio sudaro 4 403,48 Eur (be PVM). Pareiškėjas su draudiko apskaičiuotu žalos dydžiu nesutiko ir kreipėsi į turto vertintoją, kuris parengė Vertinimo ataskaitą, joje nurodė 10 316,77 Eur (su PVM) (8 526,26 Eur (be PVM) remonto išlaidas. Gavęs Vertinimo ataskaitą, draudikas kreipėsi į tris automobilių remonto bendroves ir remdamasis sąmatose nurodytų būtinųjų remonto išlaidų vidurkiu nustatė, kad automobiliui padaryta žala siekia 7 336,99 Eur ir išmokėjo draudimo išmoką. Nustačius automobilio pavarų dėžės gedimą, turto vertintojas parengė Priedą, o jį gavęs draudikas kreipėsi į tas pačias automobilių remonto bendroves dėl remonto sąmatų patikslinimo: šiuo atveju draudiko nustatytas būtinųjų išlaidų vidurkis buvo mažesnis, nei nurodytas Priede.

Atsižvelgiant į nustatytas faktines aplinkybes, negalima teigti, kad, nesutikdamas su draudiko apskaičiuotu žalos dydžiu, pareiškėjas pakankamai bendradarbiavo su draudiku, siekdamas realaus žalos dydžio nustatymo. Lietuvos bankas neturi duomenų, kad nuo 2019 m. liepos 26 d., kai draudikas parengė pirminę remonto sąmatą, iki pirmojo kreipimosi į turto vertintoją (Vertinimo ataskaita parengta 2019 m. rugpjūčio 22 d.) pareiškėjas būtų teikęs draudikui objektyvius nesutikimo su draudiko parengta žalos sąmata argumentus ir juos pagrindžiančius duomenis, prašęs perskaičiuoti žalos dydį atsižvelgiant į pareiškėjo pastabas ar įvertinti automobilio remonto ekonominį tikslumą. Be to, į turto vertintoją pareiškėjas kreipėsi neinformavęs apie tai draudiko, nepanaudojęs kitų žalos dydžio įrodinėjimo galimybių.

Kita vertus, vertinant aplinkybę, kad, gavęs Vertinimo ataskaitą, draudikas perskaičiavo žalos dydį ir išmokėjo kur kas didesnę draudimo išmoką, darytina išvada, kad draudiko sprendimą perskaičiuoti žalos dydį iš esmės paskatino pareiškėjo pateikta Vertinimo ataskaita. Tai leidžia manyti, kad draudikas pripažino, jog pirminė jo parengta sąmata buvo neteisinga.

Esant tokioms aplinkybėms, remiantis protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principais, įvertinus abiejų šalių veiksmus žalos įrodinėjimo procese, manytina, kad draudikas turėtų atlyginti pareiškėjui pusę turto vertintojo samdymo išlaidų. Atsižvelgiant į tai, kad draudikas pusę minėtų išlaidų jau yra atlyginęs, pareiškėjo reikalavimas dėl visų turto vertintojo samdymo išlaidų atlyginimo yra atmetamas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas